

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRтни VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.
Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XI. letnik.

V Ljubljani, dne 1. maja 1928.

Št. 9.

Absolutizem v zbornici.

Sadovi strankarske politike v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo se kažejo v vedno večji meri. Morda bo kdo trdil, da delovanje zbornice le kritiziramo, ne prizadevamo pa si ustvariti položaj, pri katerem bi bilo možno skupno in složno delovanje manjšine z večino.

Mnogokrat smo že poudarili, da je sedanja zbornica v obrtnem odseku izvoljena s pomočjo služkinj, duhovnikov, profesorjev itd., v trgovskem odseku pa je izvolila zastopstvo trgovstva volilna komisija sama.

Spomnimo se samo samolastnega prezidavanja zbornične palače in gradnje stanovanjske hiše. Kdo je sklenil graditi stanovanjsko hišo? Gospoda Jelačin in Ogrin. — Kdo je iskal posojila? Gospod Jelačin. Vse to brez pristanka gospodarskih krogov, katerim je zbornično predsedstvo odgovorno za svoje delovanje.

Ko je zbornična delegacija Vrhovnega obrtniškega sveta zahtevala v plenarni seji, da se izvoli anketna komisija, ki bi pregledala od časa zadnjega zborničnega zasedanja poslovanje v upravnem in finančnem oziru, je večina ta predlog odklonila.

Ko je delegacija zahtevala zastopstvo v posameznih zborničnih odborih, je večina manjšino popolnoma prezrla.

Ko je delegacija ugotovila, da zbornično predsedstvo plenumu ni predložilo zborničnega proračuna za leto 1928., dasi je bilo za to dovolj časa, je večina molčala.

Kako naj potem mirno sodelujemo, ko se nam v zbornici jasno kaže, kdo je gospodar.

Zbornično predsedstvo pa je v zadnjem času znova pokazalo, kako razumeva voljo gospodarskih krogov in kakšen absolutizem vlada v njej.

Letos se nanovo sestavljajo šolski odbori za obrtnonadaljevalne šole za dobo treh let. V šolske odbore imenuje po enega svojega zastopnika tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, in sicer na predlog lokalnih faktorjev. Tako je dobila zbornica od merodajnih krajevnih faktorjev predlog tudi iz Središča ob Dravi. Predlog se je soglasno glasil za širom Slovenije znanega, zaslužnega obrtniškega borca g. Jakoba Zadravca. G. Jakob Zdravec je na svoje stroške osnoval v Središču obrtnonadaljevalno šolo, požrtvovalno jo podpiral, tako da se ji nikdar ni bilo treba boriti s finančnimi težkočami, s katerimi se morajo boriti druge šole. Mnogo zaslug si je stekel g. Jakob Zdravec za to šolo, a zgodilo se je, da zbornica ni osvojila predloga lokalnih faktorjev in je imenovala v šolski odbor namesto g. Zadravca obrtnika, ki se je pred nekaj leti priselil v Središče in ki še nikdar ni storil ničesar v prid obrtništva, njegove organizacije ali pa obrtnonadaljevalne šole. To dejstvo znova potrjuje, kar smo že opetovano poudarili, da je zbornica le ekspozitura gotove politične stranke.

Enako kakor z obrtnonadaljevalno šolo v Središču, odnosno z g. Zdravcem, je strankarsko stremenje nekaterih gospodov v zbornici povzročilo, da zbornica ni vpoštevala predlogov lokalnih faktorjev za šolske odbore na Bledu, v Cerknici, v Kamniku, v Kranju, v Križah pri Trbiču, v Krškem, v Mokronogu, v Ptuj, v Radovljici, v Sevnici, v Slovenjgradcu, v Sv. Lenartu in v Trbovljah.

Slovensko obrtništvo naj si to dobro zapomni, da bo svoječasno znalo ločiti obrtniško organizacijo od strankarske politike, ki jemlje ugled tej naši najvišji gospodarski korporaciji.

Odpredmljanje uslužbenskega davka.

Delegacija ministrstva financ za Slovenijo v Ljubljani objavlja: Novi zakon o neposrednih davkih nalaga vsem davkoplačevalcem dolžnost, da morajo po lestvici, ki jo vsebuje pravilnik o uslužbenskem davku, objavljenem v Uradnem listu št. 31 z dne 31. marca 1928., pri vsakem izplačilu službenih prejemkov odtegoti davek in ga s predpisanim seznamom vseh uslužbencev in delavcev mesečno odpredmljati pristojnemu davčnemu uradu.

Olajšavo od te dolžnosti mesečnega plačevanja uživajo:

- 1.) Oni delodajalci, ki redoma ne zaposlujejo več kot pet uslužbencev in
- 2.) delodajalci glede hišnega služabništva.

Tem delodajalcem je s pravilnikom dovoljeno, da smejo davek odpredmljati četrtletno, in sicer najkasneje 15. dan po preteku vsakega četrtletja. Predpisani seznamek pa morajo delodajalci pod 1.) izpolniti za vsak mesec posebej in, ko plačajo davek, morajo davčnemu radu predložiti seznamke za vse tri mesece.

Za hišno služabništvo pa ni treba sestavljati seznamke. Zanje zadošča navadna pismena izjava, v kateri je navesti: ime in priimek posla, višino prejemkov v denarju in odtegnjeni davek.

Ce davek ni pravočasno plačan, se računajo od prvega dne po preteku roka pa do dne plačila šestodstotne zamudne obresti.

Onim delodajalcem, ki davka ne odpredmijo v določenem roku, pošlje davčni urad pismen opomin, naj izroče podpisani seznamek in položi uslužbenski davek v osmih dneh. Če delodajalec tudi v tem roku ne izpolni svoje dolžnosti, odmeri davek davčno oblastvo na podlagi uradnih podatkov. Poleg tega pa mu predpiše še denarno kazen.

Sprejemni in izpitni pogoji čevljarških vajencev in pomočnikov.

Prosvetna politika v Jugoslaviji — zlasti v Sloveniji — stremi za tem, da dá najširšim plastem naroda dobro in temeljito predizobrazbo. Zato so se ustanovile po mestih, trgih in večjih krajih meščanske šole, katere obiskujejo po mestih večinoma otroci delavskih in uslužbenskih družin, po deželi pa kmetski otroci. Meščanska šola ima v prvi vrsti vzgajati in pripravljati učence za obrtniški, trgovski in kmečki stan. Njeni absolventi naj bi bili naraščaj poslovodij in delovodij v tovarnah, večjih podjetjih, kmetijah in drugod.

Poleg teh šol imamo tudi mnogo gimnazij in realk. Te so prenapolnjene z učenci, izmed katerih pa ne morejo vsi iz raznih vzrokov nadaljevati svojega študija in dovršiti vseh razredov, zato so prisiljeni, izstopati iz njih. Isto se godi z učenci meščanskih šol.

Zato imamo danes več kot dovolj take mladine, bodisi moške ali ženske, ki je dovršila nekaj razredov teh šol in se želi učiti obrta. Taka mladina je kot nalašč pripravna za vajence.

Zakaj je na Češkem, v Nemčiji, Franciji in na Angleškem obrt tako razvita? Zato, ker se sprejemajo za obrtne vajence le taki, ki imajo primerno predizobrazbo.

Mi ne smemo zaostajati za temi, zato predlagam:

- 1.) Za čevljarške vajence naj se sprejemajo pri nas le taki dečki, ki so z dobrim uspehom dovršili najmanj šest razredov osnovne šole ali dva razreda

meščanske šole ali pa dva razreda kake druge srednje šole.

2.) Vsak vajenec mora redno obiskovati obrtnonadaljevalno šolo in jo tudi dovršiti, sicer se ga ne sme pripustiti k pomožniškemu izpitu.

3.) Izpitna komisija naj bi obstojala iz vsakokratnega predsednika obrtne zadruge ali njegovega namestnika, strokovnega učitelja-mojstra čevljarstva, strokovnega učitelja merkantilnih predmetov in enega zapisnikarja. Izpitne takse, katere plača izpitaneec sam, so enake izpitnim taksam na meščanski, oziroma na kaki drugi obrtni šoli ali v zadrugah. Dobro bi bilo, da zavzamejo vse zadruge rokodelskih obrtov tako stališče. J. S.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

V zmislu sklepa načelstvene seje sklicuje Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani

redni letni občni zbor,

ki se bo vršil v nedeljo dne 20. maja t. l. ob 9. uri dopoldne v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10 (pritližje, desno).

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Tajniško poročilo.
- 3.) Blagajniško poročilo.
- 4.) Poročilo računskih preglednikov.
- 5.) Proračun za leto 1928.
- 6.) Poročilo in predlogi načelstva.
- 7.) Volitev načelstva.
- 8.) Raznoterosti.

Ce bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje ne oziraje se na število navzočih delegatov.

Vsaka v zvezi včlanjena zadruga ima pravico, poslati na občni zbor za vsakih 50 članov po enega delegata.

Načelstvo.

Občni zbor „Samopomoči“ Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo dne 20. maja 1928. ob 2. uri popoldne v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10 (pritližje, desno).

Dnevni red: Poročila funkcionarjev, spremembe pravil, predlogi odbora, volitve.

V primeru nesklepčnosti se vrši občni zbor eno uro kasneje, in sicer pri vsakem številu članstva.

Odbor.

Proslava 20letnice Saveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu.

Bratski Savez hrvatskih obrtnikov v Zagrebu bo proslavil dne 6. maja t. l. 20letnico svojega obstoja.

Vabimo vse obrtništvo v Sloveniji, da se te proslave v čim večjem številu udeleži in pokaže složnost napram bratom Hrvatom.

Ker se vrši ob istem času tudi zagrebški velesejem, je po železnici polovična vožnja.

Da napravimo Slovenci lep, organiziran zlet v Zagreb na proslavo 20letnice Saveza hrvatskih obrtnikov, naj se vsi, ki se ga nameravajo udeležiti, prijavijo pismeno ali ustno pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani.

Natančnejši program, dan in uro odhoda itd. bomo javili v dnevnih časopisih.

Obrat z elektromotorjem na vrtilni tok.

(Nadaljevanje. — Piše —x.)

Na vprašanje po vzroku navedenega pojava odgovorim enostavno, da spada to v okvir fizikalnih podrobnosti, katere nameravam pozneje na naslov v strokovni praksi delujočih elektromonterjev ob razložiti.

Tu zadostuje, da omenim, da je to delovanje električne struje povzročeno zaradi induktivitete.

V dolgih prostorih, katere današnji prenosni električne sile zahtevajo, ter v podzemskih kablovodih se pojavlja poleg induktivitete druga posebna lastnost, kateri pravimo kapaciteta. Oba pojava sta si nasprotno učinkujoča ter delujeta ob posamičnem nastopu kvarno. Istočasni nastop obeh pojavov v primerni razdelitvi izenači kvarni učinek. Menim, da ni odveč, ako porabniku lajiku izmeničnega, odnosno trofaznega toka povem, da razločujemo trojevrstno delovanje električne struje. To je 1.) dozdevno delo, 2.) resnično delo in 3.) slepo delo. Poslednje zovemo tudi brezvatno delo, ker se ne oddajajo nikaki vati, ki reprezentirajo delo.

Ako odberemo podatke kazalnih instrumentov, Volt- in Amperemetra, te s seboj pomnožimo in pri vrtilnem toku še s številom 1·73, nam da to dozdevno delo v voltamperih. Merilni instrument vatmeter nam kaže resnično delo v vatih. Podatek v vatih je manjši kot oni v voltamperih. Ako delimo vate z voltamperi, dobimo količnik, katerega imenuje tehnik faktor učinka (nemško: Leistungsfaktor); jaz bi mu rekel količnik dela.

Spoznamo tedaj, da je resnično delo, ki ga za more motor kot koristno prejeti, manjše kot ono dozdevno delo, ki ga dovede elektrarna do motorja. Brojilni aparati, ki so zgrajeni na vatmetrski podlagi, ne zaznamujejo, kot že zgoraj omenjeno, ta večji izdatek elektrarne, ki ga ne dobi pri navadnem tarifu plačanega.

Proizvajalni stroj sicer ne potrebuje za ta učinek večje pogonske sile, ali kvara se pojavi v tem, da potrebujemo za prenos debelejšo žico (zaradi večje izvajane toplote), napetost nekako usahne, izgubi svojo čvrstost, kar se lahko tako stopnjuje, da motorji ne vlečejo več namenjene teže. Sredstva za omiljenje tega zla, katerega slab količnik dela povzroči, so raznovrstna. (Dalje prih.)

Ing. I. Bartl:

Plinski ali elektromotor?

Sedaj smo v stoletju elektrike, plin je zastarelo pogonsko sredstvo! Tako govore mnogi nepoučeni.

Ako pa pogledamo vprašanje nekoliko bolj kritično in bolj temeljito, pridemo do popolnoma drugega rezultata.

Stari plinski motorji so res porabili precej plina, pogon je bil zato dražji. Pa tudi sama konstrukcija plinskih motorjev je bila nepraktična, motorji so zahtevali mnogo prostora in mnogo strežbe. Danes je situacija popolnoma drugačna. Namesto starih velikanov imamo ročne in majhne motorje z isto pogonsko možnostjo. Plinovi motorji se grade že od ¼ ks naprej z zelo različnim številom obratov. Hitro tekoči plinov motor ne zavzema več prostora kot enako močan elektromotor. Tako zavzema na primer plinov motor z 1 ks le ¼ m² prostora in ne sega odrasčenemu človeku niti do kolen. Velik nedostatek starih plinskih motorjev je bilo tudi težko delo pri vstavitvi motorja v obrat. Danes se na primer 8 ks močan motor požene lahko z eno samo roko.

V resnici, zadostna in cena pogonska sila ustvarja obrt in industrijo. Obema zahtevama pa v polni meri odgovarja plinski motor.

Nastopna tabela, ki je izračunana po cenah toku in plinu v Ljubljani, dovolj jasno kaže, katero pogonsko sredstvo omogoča razširjenje in proevit obrta in industrije.

Elektromotor:

2 ks na uro	1·8 KW × 3 Din =	5·40 Din
4 ks „ „	3·7 KW × 3 „ =	11·10 „
6 ks „ „	5·2 KW × 3 „ =	15·60 „
8 ks „ „	7·5 KW × 3 „ =	22·50 „
10 ks „ „	8·6 KW × 3 „ =	25·80 „
20 ks „ „	17·0 KW × 3 „ =	51·— „
1 KW ura stane Din 3·—.		

Plinski motor:

0·7 m³ × 2 × 2 Din =	2·80 Din
0·7 m³ × 4 × 2 „ =	5·60 „
0·7 m³ × 6 × 2 „ =	8·40 „
0·7 m³ × 8 × 2 „ =	11·20 „
0·7 m³ × 10 × 2 „ =	14·— „
0·7 m³ × 20 × 2 „ =	28·— „
1 m³ plina stane Din 2·—.	

Pogon s plinom je torej za okoli 50 % cenejši kot z elektriko. Plinski motorji so v ceni res dražji kot elektromotorji, vendar se ti višji izdatki že tekom prvega leta izplačajo. Priznane tvrdke danes prevzemajo glede porabe plina tudi dolgoletne garancije in je pri naročilu motorjev na to polagati veliko pažnjo. Dober plinski motor ne sme porabiti več kot 600 l za ks in uro. V tabeli navajam hoté višjo porabo (700 l), da je rentabiliteta plinskega motorja v vsakem, tudi najslabšem primeru še jasna in dokazana. Isto porabo kažejo tudi motorčki z ¼, ½ in 1 ks.

Ker se grade plinovi motorji z zelo različnim številom obratov na minuto, se vežejo motorčki lahko direktno s sesalkami ali dinamostroji kakor tudi za vsako drugo svrhu tako, da se plinov motor lahko uporablja povsod tam, kjer je na prvi pogled mogoč le elektromotor.

Kdor hoče poceniti svoj obrat, bo gotovo uvaževal te podatke, ki niso nikaka običajna reklama, temveč napisani z željo, pomagati našemu obrtu in naši industriji.

Iz organizacij.

Poročilo o rednem obnem zboru Zadruga urarjev, optikov, pasarjev in graverjev za ljubljansko oblast v Ljubljani. (Nadaljevanje.) Zadrugi podporni fond, ki ga je svoječasno ustanovila zadruga za podporo bivših onemoglih in delanezmoglih članov, nima drugih dohodkov kakor oni, ki se za to prostovoljno prispevajo. V ta namen je zadruga tudi lani odposlala kakih 100 prošenj na razne tu in inozemske tvrdke, od katerih naročajo člani svoje potrebe. Uspeh je bil dober, kakor ga boste slišali iz blagajniškega poročila, vendar ne tolik kakor prejšnje leto. Iz zadrugnega podpornega fonda dobiva do sedaj stalno mesečno podporo bivši član g. Doktorič. Zadruga je nastopila brez izjeme tudi že parkrat proti lastnim članom, če je uvidela ali slutila, da trpe zaradi njihovega delovanja škodo drugi člani zadruga. Vendar so bili ti primeri negativni, ker ni bilo pravega povoda. Končno se prosijo vsi gg. člani — kakor vsako leto tudi letos — za točno prijavo in odjavo pomožnega osebja. To je točka, s katero ima tajništvo pri tako majhnem številu članov, pomočnikov in vajencev primeroma največ dela. In kljub temu, da je zadruga v tem oziru zelo vestna, vendar ne more dati na zahtevo obrtnih oblastev natančnih podatkov o statistiki v obrtniškem gibanju. Pa ne samo to, škodo in razne šikane trpe pri tem tudi pomočniki in vajenci, kadar prosijo za obrtno dovoljenje, za pripustitev k pomočniški preizkušnji itd., ker jih dotični delodajalec pri zadrugi ni naznanil. Zadruga je pred dvema letoma izdala tiskana navodila, v katerih je razvidno vsako postopanje pri sprejemu ali izstopu vajencev in pomočnikov, izdaja učnih izpričeval, pomočniške preizkušnje in druge važne določbe za mojstra. Ta navodila je poslala zadruga vsem članom in jih razen tega ponatisnila tudi v «Obrtnem Vestniku». Vendar se večina članov po tem ne ravna in pride večkrat vprašanje na zadrugo, kako naj se v tem ali onem primeru postopa. Ker imamo še dovolj teh navodil, jih bomo poslali članom ta mesec še enkrat in Vas prosimo, da jih uvažujete. Tudi se člani naprošajo, da se pozivom zadruga točno odzovejo. Koliko nepotrebne pisanja in dela, koliko papirja, kuvert in znamk se porabi, vse po nepotrebem, kar bi zadruga lahko prihranila, če bi člani na prvi poziv zadruga reagirali, kar zahtevata že članska dolžnost in stanovska disciplina. — To je kratko poro-

čilo o statistiki in delovanju zadruga v preteklem letu. Lahko bi pa zadruga imela še večje uspehe, oziroma bi naredila več v prid članstva, če bi se člani, kakor smo to tudi na lanskem obnem zboru poudarjali, z zaupnostjo obračali na zadrugo načelstvo v vseh zadevah, ki se tičejo skupnih interesov obrtnišstva. Ne mislim tukaj na privatne zadeve posameznika, ki ne spadajo v delokrog zadruga in za katere zadruga ne more posredovati, temveč zadeve, ki se tičejo obrtnišstva in trgovine same. Zadruga daje rade volje takoj in vsakemu, kdor se obrne nanjo, potrebna pojasnila in posreduje na pristojnih mestih, kolikor je v njeni moči in kar je mogoče storiti. Res je, da zadruga, ki šteje 84 članov, ni vsegamogočna in se ne more od nje zahtevati, da bi delala čudeže, saj tega ne more niti Zveza obrtnih zadrug, ki ima več tisoč včlanjenih obrtnikov, niti obrtni savezi, ki veljajo za vso kraljevino. Boj za obstanek obrtnišstva z mero-dajnimi krogi ni lahak, kakor vsak drug boj, ki gre za eksistenco posameznega stanu. Marsikdo od obrtnikov je mnenja, da je organizacija čisto postranska stvar in marsikdo je gotovo že rekel: «Jaz nimam od zadruga nič kakor da moram plačevati članarino. Če bi ne bilo organizacije, tudi ne bi bilo slabše.» Toda gospodje, bodite uverjeni, da so dotični obrtniki popolnoma napačnega mnenja. Resnica je, da v sedanjih težkih časih trpita skoro najbolj obrtniški in uradniški stan. Ta dva stanova pa po mojem mnenju trpita le zaradi tega največ, ker ni pri njih prave složnosti in prave organizacije in ker je eden proti drugemu. Ne bom navajal sadov dobro organiziranih slojev, poudarjam le to, kaj bi se z nami šele godilo, če ne bi imeli prav nobene organizacije. Popolnoma brezpravni bi bili, delalo bi se z nami kakor bi se poljubilo tistim, ki imajo našo usodo v rokah. Davki bi se nalagali še večji kot do sedaj, nepravilnosti bi prodajali umazano blago kar po vežah in klopeh, šušmarji bi rastle iz tal kakor gobe po dežju, kakšen bi bil obrtni naraščaj, o tem niti ne govorim. Če hočemo imeti dobro organizacijo, se je moramo okleniti vsi brez izjeme in ne zadostuje samo, da smo prisiljeni člani zadruga le na papirju, temveč da vsak po svoji moči tudi k organizaciji prispeva, bodisi z nasveti na sejah, sestankih, obnemih zborih itd., s pismenimi predlogi, s primernimi in stvarnimi članki v obrtnem časopisu itd. Politični prepri in strankarstvo ne spadajo v nobeno organizacijo, najmanj pa še v obrtniško in trgovsko, in kjer se je pojavila ta rak-rana, še nobena organizacija ni uspevala in je prej ali slej morala narediti konec. Nobenemu se ne more prepovedati njegovega političnega prepričanja, ki naj ga ima izven stanovske organizacije, ali v organizaciji sami moramo biti vsi ene misli in enega cilja. Zadrugi odbor, posebno pa tajništvo, je imelo v preteklem letu posla več kot dovolj in čuditi se moramo požrtvovalnosti odbornikov, ki so po večini tudi člani preizkuševalne komisije. Koliko dela imajo pri tem, vé le tisti, ki pri tem sodeluje. Kaj pa šele zadrugi načelnik! Koliko sej pri zadrugi in pri drugih obrtniških organizacijah kot zastopnik zadruga, koliko potov, sitnosti, odgovornosti. Vsak dan pride k njemu tajnik in ga zamudi z raznimi posvetovanji in podpisi vsaj pol ure. Danes je pozvan sem, jutri tja in tako gre vse leto naprej. In kaj imajo ti zadrugi funkcionarji od tega? Nič, prav nič! Plačujejo zadrugne prispevke kakor vsak drug član, da, celo preizkuševalne takse, ki je določena za izgubo časa prisednikom komisije, se ne dotaknejo in jo puste zadrugi v prid. Nekaj pa ima vsak idealen človek, ki deluje za blagor in interese drugih, in sicer prej ali slej — ne odide mu — nehvaležnost. To je tisto odlikovanje in priznanje, ki ga dobi vsak javen delavec za trud in plačilo.

Obnem zbor Čevljarske obrtne zadruga v Brežicah se je vršil v nedeljo dne 25. marca t. l. v salonu gostilne g. Deržiča v Brežicah ob navzočnosti 43 zadrugnih članov. Obnega zbor se je udeležil tudi tajnik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani g. I. Kaiser in načelnik zadruga čevljarskih mojstrov v Mariboru g. I. Krajeer. Zadrugi načelnik g. J. Gregl je podal obširno načelstveno poročilo. Zadruga je štela koncem leta 1927.: 62 članov, 43 pomočnikov in 35 vajencev. Odbor je imel osem sej. Zadruga je ovadila obrtnemu oblastvu 20 šušmarjev, od katerih je bilo šest kaznovanih. Iz račun-skega zaključka posnemamo, da je imela zadruga v letu 1927. Din 4838·24 dohodkov, Din 3810·50 pa izdatkov. Celotno zadrugno premoženje z inventarjem znaša Din 5074·64. Računski preglednik g. Podgoršek je poročal, da je z g. Ogorevcem pregledal knjige, ki sta jih našla v redu, in je predlagal absolutorij in zahvalo načelniku za vzorno

poslovanje. — Proračun za leto 1928. izkazuje 2842 Din izdatkov, ki se krijejo z združnimi pristojbinami in združno doklado, ki znaša za mojstre s pomočniki, ki so v delu eno leto, 10 Din, za mojstre, ki imajo pomočnike čez eno do leto do dveh let, 16 Din, za mojstre s pomočniki nad dve leti 22 Din. Vsi drugi člani plačajo združne doklade 5 Din. Načelnik Zadruga čevljarstvih mojstrov v Mariboru g. Krajcer je poročal nato o akcijah, ki jih je podvzela mariborska zadruga v prid čevljarstvu obrtu. Zadruga bo sklicala tudi konferenco zastopnikov čevljarstvih zadrug, na kateri naj bi se obravnavala vsa aktualna, čevljarstva obrta tičočja se vprašanja, zlasti vprašanje naraščanja. V zmislu svoječasne okrožnice g. velikega župana ljubljanske oblasti se je sprejela sprememba § 11., točke g, združnih pravil in določilo, da sme imeti mojster za svojo osebo enega vajenca in na vsaka dva pomočnika zopet po enega vajenca. Tajnik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani g. I. Kaiser je nato obširno poročal o zadnjih zborničnih volitvah, obrtnem zakonu, novem davčnem zakonu, šušmarstvu in je poudarjal, da sta potrebni obrtniku predvsem stanovska zavest in složnost. Na predlog g. Pšeničnika so nabrali zborovalci za po dolgotrajni bolezniki težko prizadetega tovariša Petriča 243 Din, na kar je načelnik g. Gregl ob pol 14. uri zaključil občni zbor.

Občni zbor Zadruga knjigovozov v Ljubljani se je vršil dne 26. marca t. l. ob štirih popoldne v prostorih gostilne M. Bončar v Ljubljani. Udeležilo se ga je 15 združnih članov, za obrtno oblastvo g. Fran Čehun, za Zvezo obrtnih zadrug g. Josip Rebek. Občni zbor je vodil podnačelnik g. Fran Bonač. V svojem poročilu se je spominjal prerano umrlega združnega načelnika g. Ivana Jakopiča. Tajniško poročilo o delovanju združnega odbora v preteklem letu je podal g. I. Smrekar, blagajniško poročilo pa blagajnik g. M. Pogačnik. Obe poročili je zbor odobril. Pri nato vršilih se nadomestnih volitvah je bil izvoljen za združnega načelnika g. M. Sifrera, za odbornika pa g. K. Potokar. Pri raznoterostih je načelnik Zveze obrtnih zadrug pojasnil več zadev, ki se tičejo združnih članov, združnega delovanja, imovine zadruga, zatiranja šušmarjev itd. Sprejel se je predlog, da izdela odbor priprave in pregled statistike, da se število vajencev omeji. Isto se prepusti v nadaljnjo rešitev izrednemu občnemu zboru, ki bo sklepal o spremembi pravil. Po nekaterih pojasnilih je združni podnačelnik zaključil občni zbor.

Najugodnejši nakup
oblačil lastnega izdelka nudi tvrdka
JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Razno.

Vplačilo petega obroka na delnice Državne obrtne banke je zapadlo dne 1. aprila t. l. Podaljšanje je dovoljeno le do 15. maja t. l. Za vsako delnico je nakazati 10 Din.

Naznanilo. Kakor vsako leto, tako bom priredil tudi letos specialni zasebni tečaj za čevljarje. Vse zainteresirane prosim, da se pravočasno prijavijo. Pričetek tečaja 3. julija t. l. — Vodja tečaja Josip Steinman, Ljubljana.

Lepa, umetniško izdelana pomočniška pisma je izdala tvrdka Vilko Weixl v Mariboru. Ker so res okusno izdelana in vsem obrtnim strokam primerna, jih prav toplo priporočamo. Zadruga, ki si žele naročiti pomočniška pisma, naj se obrnejo na zgoraj omenjeno tvrdko.

Revizija nevarnostnih tablic pri nezgodnem zavarovanju. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se je obrnila na ministrstvo za socialno politiko z vlogo, da se revizija nevarnostnih tablic pospeši in čimprej izvrši, na kar je prejela, kakor smo obveščeni, od ministrstva sporočilo, da se dela glede revizije v polnem teku, da pa zahteva nabiranje statističnega materiala mnogo

truda. Vsekakor bodo pa pred definitivno redakcijo novih tablic zaslišane zainteresirane zbornice, in to mogoče v avgustu t. l.

Klanje živine po živinorejcih. Po vojni so se vrstile pritožbe živinorejcev v vprašanju zakola živali na kmetih, ker so navadno sledile klanju živine po živinorejcih ovadbe mesarjev, ki so na ta način branili svoje obrtne pravice. Ker do sedaj v tej zadevi ni bilo nobene principieline rešitve tega vprašanja, je bilo seveda dosti živinorejcev kaznovanih zaradi prestopkov obrtnega reda. Sedaj je pa veliki župan ljubljanske oblasti izdal naslednja tozadevna pojasnila in navodila: Zakolov goveje živine, drobnice in prašičev, izvršenih v sili (zaradi poškodb, nevarnosti zadušenja itd.) ter prodaje ogledanega mesa v sili zaklanih živali že po njih prirodi ni moč šteti med obrtne prestopke. Nekazniva sta zakol in prodaja mesa, ki se vršita le v posameznih primerih, ker takega zakola in prodaje po členu IV. razglasilnega patenta k obrtnemu redu ni prištejati obrtnim poslom, pa naj se vrše iz kakršnegakoli razloga, n. pr. zaradi boljšega vnovčevanja živine. Tudi so po členu V., t. a), omenjenega patenta izvzeti iz predpisov obrtnega reda, torej po teh predpisih nekaznivi, zakoli in prodaja mesa, ki se vrše, čeprav pogostoma in z namenom dobička, toda po poljedelcih in le v obsegu poljedelskega postranskega obrta. Za obstoj takega postranskega obrta je že po navedenem členu potrebno, da se predelujejo v obrtu lastni pridelki dotičnega poljedelca. Zato se mora živinorejec v bistvu omejevati le na zakol in prodajo mesa lastne, t. j. doma vzrejene živine. Ti posli pa se smejo izvrševati le kot postranski posli. poleg poljedelstva, torej le v obsegu, ki je v primerjem razmerju z obsegom dotične kmetije in na način, da je ohranjena notranja in bistvena zveza s kmetijskim gospodarstvom. Število zakolov torej mora biti v skladu z obsegom dotičnega kmetijskega gospodarstva in ne sme biti tolikšno, da bi zakoli in prodaja mesa vrasli v samostojen pridobitni posel. Klanje živine se sme vršiti le na način, ki je običajen v poljedelstvu (brez posebnih obratnih naprav itd.) ter da izvršuje poljedelec zadevne posle sam ali pa po svojih poljedelskih delavcih in drugih svojih pomožnih osebah, da se torej pri klanju in razsekavanju ne poslužuje posebnih v tem izurjenih oseb. Živinorejcem je torej dovoljeno klanje živine: 1.) v sili; 2.) v obsegu poljedelskega postranskega obrta, toda le, če kolje samo doma vzrejene živali brez sodelovanja izurjenih oseb, t. j. mesarjev, in brez posebnega obratovališča. Prodaja mesa se pa sme vršiti le, ako je žival pred in po zakolu ogledana od živinozdravnika ali zapriseženega občinskega mesoglednika.

Izpričevala o izvoru za črešnjev, orehov, slivov in hruškov les, ki se pošilja v Italijo. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela od direktorije državnih železnic obvestilo, da zahtevajo italijanske carinarnice za pošiljke črešnjavega, orehovnega, slivovega in hruškovega lesa predložitve uverjenja o izvoru, da se more carinjenje izvršiti po nižji postavki, ki se uporablja za navaden les. Na gornje se opozarjajo vsi izvozniki lesa v Italijo s tem, da prilagajo izpričevala o izvoru tovrstnim listom.

Za ukinitve davka na poslovni promet. Namera vlade, da zastavi dohodke davka na poslovni promet kot jamstvo za stabilizacijsko in investicijsko posojilo, je izzvala proteste v vseh gospodarskih krogih. Na pravoslavni velikonočni ponedeljek so se vršile po Srbiji, in sicer v Kruševcu, Užicu, Ubu, Požarevcu, Prokuplju, Šabcu, Smederevu, Leskovcu, Nišu, Pirotu, Surdulici, Gornjem Milanovcu, Valjevu, Aleksincu, Aleksandrovu, Vrhu in drugih večjih krajih konference gospodarskih krogov, ki so bile jako dobro obiskane, tako da se je večji del teh konferenc pretvorilo v protestne zборе. V resolucijah, ki so se sklenile na teh konferencah, so se gospodarski krogi izjavili ne le proti nameri vlade, da se ta davek zastavi kot garancija za posojilo, ampak tudi proti davku samemu. Zahteve gospodarskih krogov bodo predložene potom beograjske trgovske zbornice vladi in narodni skupščini.

Stalna razstava v Pragi. Uprava praškega velikega semnja organizira stalno razstavo. V te svrhe zgradi veliko palačo, ki bo pokrila 33.000 m² površine. Prva zgradba bo 140 m dolga, 75 m široka in 37 m visoka. V zgradbi bodo saloni, pisarne z vsemi potrebnimi pripomočki. Značilno je, da se je zasedlo 40 % razstavnih prostorov, še preden je bila objavljena tarifa za oddajo prostorov. Zgradbe bodo stale na levem bregu Vltave v VII. okraju.

Podrobnosti dobijo zainteresirani pri tajniku palače za stalno razstavo praškega velesejma v Pragi VII., Veletržni Trida, Češkoslovaška.

Gospodarski tečaj v Braunschweigu. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela od nacionalnega odbora Mednarodne trgovske zbornice v Beogradu obvestilo, da priredi Trgovska zbornica v Braunschweigu po nalogu Mednarodnega društva za trgovsko vzgojo v Zurichu gospodarski tečaj, ki bo trajal od 13. avgusta do 1. septembra t. l. Tečaj ima namen, da nudi mladim trgovcem v Nemčiji in inozemstvu priliko upoznanja nemških gospodarskih in kulturnih prilik ter navezanja medsebojnih poslovnih stikov. Taki tečaji so se vršili že leta 1907. v Lozani, 1908. v Mannheimu, 1909. v Havru, 1910. na Dunaju, 1911. v Londonu, 1912. v Antverpnu, 1913. v Budimpešti, 1914. v Barceloni, 1927. v Neuchatelu. Interesenti dobijo podrobne informacije o tečajih pri: Landesgruppe der Internationalen Gesellschaft für kaufmännisches Bildungswesen, Geschäftsstelle Deutscher Industrie- und Handelstag, Berlin N.W. 7, Neue Wilhelmstrasse 9/11.

Trgovinske zveze s tvrdkami v Zedinjenih državah. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela od ministrstva za trgovino in industrijo izkaz tvrdk, ki so se prijavile pri generalnem konzulatu kraljevine SHS v New Yorku in bi prišle v poštev kot uvozniki raznih predmetov iz naše države v Zedinjene države Amerike. Izkaz je interesantom v pisarni zbornice na vpogled.

Vinjete VIII. Ljubljanskega velesejma. Gospod minister pošte in telegrafa je dovolil, da se smejo nalepljati na pisemske poštna pošiljke vinjete kot reklama za to prireditve. Vinjete so zelo okusne v raznovrstni izpeljavi. Uprava velesejma jih tvrdkam dostavi brezplačno ter jih naproša, da se pridno poslužujejo teh vinjet.

Razstavite na Ljubljanskem velesejmu! Čimdalje bolj se bliža zaključek roka za priglasevanje k udeležbi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu, ki se bo vršil od 2. do 11. junija. Do sedaj priglasevani razstavljalci so zasedli že večino razstavnega prostora in kdor še reflektira na lepo in ugodno mesto, naj se takoj prijavi. Reklama in propaganda sta zlasti v današnji dobi splošnega zastoja in gospodarskega boja vsakemu podjetju prepotrebna. Vsak industrijec, obrtnik in veletrgovec, ki se poslužuje velesejma res dobrega slovesa, mora uvideti neprecenljivo korist, ki mu jo nudi taka razstavna institucija s svojo sistematično, vsestransko razvito, ogromno reklamo, saj more samo od nje pričakovati uspehov. Velesejem je organizirana skupna reklama vseh razstavljalcev v prid vsakemu posamezniku.

Združništvo na Češkoslovaškem. Znani češkoslovaški delavec na združnem polju Emil Strnad je pred nekaj dnevi izdal zanimivo knjigo o razvoju združniškega pokreta na Češkoslovaškem. Iz knjige razvidimo, da se razteza združništvo na razne panoge češkoslovaškega narodnega gospodarstva. V zadrugah je organiziranih 1.700.000 članov; ako štejemo v to še družine teh članov, se lahko prepričamo, da je pri združništvu zainteresirana približno polovica celokupnega prebivalstva češkoslovaške republike. Najbolj močne in najbolj organizirane so delavske zadruga, ki imajo 960.000 članov in sestojijo iz konzumnih, kreditnih, stavbnih in proizvodnih zadrug. Najmočnejše udruženje delavskih zadrug je «Osrednja združna zveza v Češkoslovaški», v kateri je organiziranih 1237 društev s skoro poldrugim milijonom članov. Ta zveza ima 10.000 nameščenecv in razpolaga s kapitalom 550.000.000 Kč, dočim znaša njen letni promet 1.130.000.000 Kč. Zveza ima nadalje 45 milijonov rezervnega kapitala in 184 milijonov hranilnih vlog. Na drugem mestu je «Udruženje kooperativnih zadrug za nakupovanje na debelo», ki ima lastne mline, pekarnice in druga podjetja. Zaposluje 1000 delavcev in ima 530.000.000 Kč letnega prometa. Velikega pomena je tudi zveza kreditnih zadrug, tako imenovana «Splošna združna banka», ki ima za 122.000.000 Kč vlog in 66 milijard letnega prometa. Poljedelsko združništvo ima 650.000 članov. Njegovo imetje znaša tri milijarde čeških kron. Deli se v «Osrednje udruženje poljedelskih zadrug» in v «Centrokooperativo». Druge strokovne zadruga, organizirane v 15 zvezah, štejejo 90.000 članov. V vsej češkoslovaški republiki je 14.854 zadrug, in sicer: na Češkem 9129, na Moravskem 3549, v Šleziji 682, na Slovaškem 2159, v Podkarpatski Rusiji pa 335. Delavsko združno gibanje je v rokah socialistične stranke, dočim druge združne organizacije nimajo politične barve.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblastveno koncesijonirana oddaja strupov. Pošne pošiljke obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg

Telefon št. 2115.

L. Mikuš

tvornica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1839.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!

Priznane solidne cene!

Priznane solidne cene!

Vedno zadnje novosti

damskih klobukov

priporoča modni salon

IDA ŠKOF-WANEK naslednici

LJUBLJANA, Pod Trančo št. 2.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Preoblikovanje in popravila se točno in ceno izvršujejo.

Telefon št. 2016.

USTANOVILJENO LETA 1889.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev.

Stanje vložnega denarja nad 1200 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge protl dogovorjeni odpoved v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obrestij, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Delniška glavica:

Din 50.000.000.—

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

Skupne reserve: okrog

Din 10.000.000.—

Podružnice in agencije:

Brežice Črnomelj Kranj Maribor Novi Sad Prevalje Rakek Slovenj Trst
Celje Gorica Logatec Metković Novo mesto Ptuj Sarajevo gradec Split

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 2261, 2413, 2502, 2503 in 2504

Priporoča se za vse bančne posle

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka
Ravnateljstvo v Ljubljani

Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split

Ekspoziture: Maribor, Skoplje, Veliki Bečkerek

Prezema zavarovanja vseh vrst

Lastne palače v Sarajevu, Ljubljani in Osijeku

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za gostilne, restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478

LJUBLJANA
Dunajska cesta 10

Telefon 2478

UGO GRABER

elektrotehnične potrebščine na veliko
ZAGREB, TRG KRALJA PETRA 4^B

Brzjavke:

ORION ZAGREB

Telefon:

INTERURB. 17-10